

Tidens tecken till venster /

Andrée, Andreas,

81 A Br.



National Library
of Sweden

A

Via, Fu.
(Pis)
6

✓

Tidens Tecken

till Venster

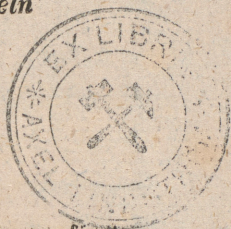
af

FÖRFATTAREN

till den aktionerade artikeln

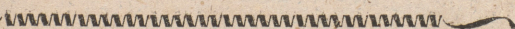
Tidens Tecken,

A. Andree



— — — spela med hvarandra sitt pharao som förut,
men de sätta nu allt på ett enda kort. —
— — — — — resultatet af det all-
männa spelet.

LUNDS VECKOBLAD.



MALMÖ,

tryckt hos N. H. THOMSON,

1830.



1845

1845

1845

1845



Tidens tecken till vänster.

§. 1.

I dans står mannen till vänster, qvinnan till höger: kraften och det sanna på venstra sidan; qvinligheten och svagheten på den högra. Vår motpart har därför under medvetande häraf sjelfmant intagit sin rätta plats. Men det är en vigtig dans vi dansa, det är en dödsdans; ty antingen min eller min motståndares heder måste blifva på valplatsen. Vore jag öfvertygad, att det var Akademiens röst, som talar i slutet af artikeln *Tidens tecken sedda till höger*; så hade jag ej ett ord mer att säga. Då ville jag tiga och i tysthet gråta öfver Lunds Akademi, liksom världens Försonare gret öfver Jerusalem. Men

i öfvertygelse om att de aktningssvärde Lärare, hvilka ofta förgäfves varnat för hvad som nu inträffat, häri icke hafva minsta del, utan att de med missnöje och förakt anse både smädelsen och dess författare, vill jag ännu en gång tala inför allmänheten.

§. 2.

Huru en Akademisk tidning kan så oförsynt våga framträda med lögner, innefattande tillvitelser emot en enskild person angående heder och ära, blir för mig oförklarligt. Historien lär oss huru det tillgår i förderfvade stater; der köpas vittnen, der mutas domare, der ikläda sig Jesuiter och Jacobiner lärarens heliga dräkt. Men i vårt upplysta Sverge? Skulle möjligheten deraf ens kunna tänkas? Men låtom oss ett ögonblick lyssna till förtalaren, som uppträder ur Akademiens sköte. Är det Filosofens lugna och öfvertygande stämma man hör? Är detta Jesu Apostlars

lära, dem som blefvo utskickade att lära folken och predika Evangelium? Eller är det Kyrkofädernas milda och heliga röster? Jag framställer denna fråga till den minst upplyste, till den mest bildade. Då oskulden nödgas framträda till sitt försvar, så får hon icke lögnens, smädelsens och hämdens vapen; ty den stund hon det gör, är hon icke mera till. Ej heller söker hon genom andras föregifna fel urskulda sig sjelf. Skulle himmels saliga innevånare kunna tillbakahålla sitt löje, om en så kallad lärd, hvilken varit en folkförförare i stället för en folklärare (lätom oss supponera en historicus), och hvilken på den yttersta dagen af den Evige Domaren blifvit dömd till evig förbannelse, uppräknade i kronologisk ordning alla fel, som sedan världens begynnelse blifvit af människor begångna och slutade med att säga: "detta bevisar ju, att jag är alldeles oskyldig?" Och komme då härtill att han befunnes vara en lögnens historicus, att han beljugit sin nästa

för att freda sig sjelf: borde då ej den Högsta Rättvisan gifva honom ett ännu svårare straff, om hon icke längesen tilldömt honom det högsta?

§. 3.

Jag har aldrig sett Satan personligen, icke heller hört honom tala; lika litet känner jag Redaktören af Lunds Veckoblad. Men ett syskontycke med invändningarne hos Milton kan jag icke fränkänna slutet af artikeln: Tidens tecken, sedda till höger. Vare det likväl långt ifrån mig, att vilja insinuera det Hin Onde fått ett sådant välde vid Akademien, att han blifvit Tidningsredaktör; då skulle tillståndet vara vida under hvad det verkligen är. Troligen är författaren en lärd, som studerat Milton och företrädesvis fäst sig vid hufvudpersonen.

§. 4.

Emedlertid skall det icke kunna annat än

falla den lugna och opartiske åskådaren besynnerligt, att en så obetydlig sak kunnat väcka så mycket oväsande. Professor Gejer blef för några år sedan ställd till lagligt ansvar såsom den der skulle hafva smädat Gudomen; han förklarade sig och blef frikänd. Ingen oroade sig hvarken förut eller sedermera deröfver. Jag har blott ryktesvis vidrört några obetydliga dödliga människors, jag vågar ej, såsom icke varande prest, säga syndares, mindre moraliska uppförande, och strax kómma alla hatets och hämdens agenter i rörelse. Om icke Svedenborg långt för detta vore död, skulle jag lätt falla på den tanken att han blifvit docens vid Lunds Akademi och med tillhjälp af underjordens alla andar deltog i striden. Men detta låter likväl på ett annat sätt lätt förklara sig, sedan man af erfarenheten fått lära att de menskliga svagheter likna sofvande tigrar, och att den, som vågar väcka dem ur deras sömn, är ett bestämdt föremål för deras raseri. Hur gick det med

Luther? Han blef bannlyst och undgick med möda att blifva mördad, derföre att han väckte sin i papistiska missbruk slumrande samtid; hvarföre jag också icke utan skäl skulle kunna med honom utropa: Ich bin dazu geboren, daß ich mit Notten und Teufeln muß kriegien und zu Felde liegen. Men det är den gemensamma lotten för allt sant på jorden att blifva hatadt, att blifva smädadt. Kristus sjelf, den högsta Sanningen, är också det högsta beviset härpå. Han lät smäda, han lät misshandla, ja han lät döda sig för att försona jordens synder. Våra prester lära att vi böra vandra i hans fotspår. Kan nu min motpart blifva försonad med verlden och Gud genom att smäda, att beljuga mitt namn, hvarföre skulle jag då icke tillåta det?

§. 5.

Vi kunna icke undgå att nämna, huru de, hvilka denna sak enskildt angår, visat

ett bemödande att deri inblanda Akademiens flere så väl i moraliskt som vettenskapligt hänseende berömde lärare, hvilkas förmaningar de förut föraktat och mot hvilka jag aldrig haft något att anmärka, ehuru de, såsom icke varande mer än människor, likväl icke förmått hämma det omkring sig gripande förderfvet. Men här träffa vi åter en naturlag. Då det stormar, söka kycklingarne att gömma sig under den oförskräckta hönans yfvida vingar. Men stormen rensar atmosfären om också en eller annan kyckling skriker sig till döds i förskräckelsen.

§. 6.

Jag har hittills litat för mycket på mensklig dygd, på mensklig ära, se der min enda förseelse. Jag har trott att saker, hvilka jag med egna öron hört och med egna ögon sett, äfven skulle af andra närvarande personer, vare sig andliga eller profana, höras och ses; men erfarenheten träffar, ty värr, icke alltid

in med theorien. Hvad inflytande ett sjukt samvete, en låg själ kan hafva på syn- och hörselorganerne, har jag icke haft tillfälle att studera. Att i den menskliga organismen det ena står i ett bestämdt förhållande till det andra, är otyfvelaktigt; men detta blir i alla fall en ny fråga för psykologen att besvara; jag nöjer mig med att blott hafva angifvit det som ett factum.

§. 7.

Att jag sjelf sett flere af de oordningar, hvilka jag beskrifvit, är naturligt. Men att jag varit i tillfälle att anföra händelsen hos Källarmästaren Wengberg är sällskapet egen förtjenst, emedan, då Doctor Fries och jag, som under det vi på gatan gingo förbi blefvo inkallade, strax ville aflägsna oss, dörren genast blef stängd och tvenne af sällskapet ställde på vakt, på det vi icke skulle kunna undslippa, hvarföre vi nödgades qvarblifva till

dess vi fingo tillfälle att smyga oss bort. Detta hoppas jag att Doctor Fries, på hvars redlighet jag aldrig tviflat, ehuru för det närvarande min motpart, skall kunna intyga.

§. 8.

Man har tadlat att jag anfört så få bevis på oordningar vid Akademien. Hade jag icke ansett de i min förklaring upptagna för tillräckliga till mitt försvar, så skulle jag utan möda kunnat fördubbla deras antal. Jag har således icke omnämt nu mera afidne Doctor Kahls anklagelser mot Professor Sönerberg, icke oväsentet då käften blef sönderslagen på sjelfva Borgmästaren, icke samqväm der flera yngre lärare oupphörligt sysselsatt sig med kortspel ifrån klockan 4 eftermiddagen tills in på natten, hvilket jag med många vittnen kunnat bestyrka. Icke heller har jag mer än i förbigående omnämt Rectorsbrevet till nationerne om upphörande af disputationskala-

ser, hvilket ensamt varit tillräckligt att freda mig från allt åtal. Ty hvarföre skulle ett sådant förbud påkallas nu mer än förr, om icke öfverhandtagande oordningar dertill gifvit anledning? Och i §. 9 af min förklaring har jag visat att de der förefallande oordningar, i allmänhet taladt, icke kunna vara andra än *supande* och *spelande*, så framt man icke vill supponera ännu värre såsom slagsmål m. m.

§. 9.

Låtom oss, min läsare, innan vi skiljas, kasta en blick tillbaka på lifvets skiften. Du har måhända icke hört mitt namn nämnas förr än i denna sak, kanske skall du aldrig höra det hädanefter. Må vi samtala några ögonblick om sanning och lögn, dessa grundpelare för menckliga samhället. Sanningen är lik Preciosa, ty då hon visar sig, begynna *Sigenarne* att dansa; hon är lik en trollqvinna, som med sin blotta dräkt kommer de

okynniga barnen att gråta; hon är lik Orphei musik, ty der hon framgår komma *stockar* och *stenar* i rörelse; hon liknar månan, hvilken går sin jemna gång om äfven alla jordens *hundar* skälla på den; hon liknar en svala, som på sin luftiga färd kommit för nära ett *getingbo*, hvars *egoistiska innevä-nare* fortfara att gräla och brunna flera timmar sedan den glädtiga gästen redan är bortflugen; hon liknar åsken, ty då hon höres, krypa *mullvadorne* förskräckte ned i sina hålor, men sedan faran är förbi, framtitta de med sina smutsiga hufvuden för att smäda; hon liknar en flicka under en varm sommar-natt: *lögnens loppor* söka på allt sätt oroa henne, men de förmå dock icke mer än att gifva henne en eller annan lindrig rodnad, hvilken blott förhöjer den naturliga skönheten. — Nu till lögnen. Lögnen liknar en *Boktryckare*, ty hon trycker äfven det bästa verk med svarta bokstäfver; hon liknar en *Rentmästare*, ty hon utdelar sina debetsed-

lar till alla menniskor; hon liknar en vanartig get, hvilken hoppar från den ena berceaun till den andra blott för att göra skada, eller hon liknar en *Academicus*, hvilken springer från den ena professionen till den andra, hvilken än är *Philosophus*, än *Theologus*, än *Botanicus*, än *Mathematicus*, än *Medicus*, än *Physicus*, allt efter som förändrade konjunkturer gifva hopp om högre inkomster. Lögnen liknar vidare *Kemisten* hos Walter Scott, hvilken bodde i en håla vid landsvägen och öfverföll resande, men hvilken slutligen träffade sin öfverman och blef sjelf slagen; hon liknar en allmän qvinnas, som föder oräkneliga missfoster, hvilka hon aflat med sina *Accoucheurer*; hon liknar en *dålig Kapell-Director*, ty fastän hon äger en otrolig fermeté, så spelar hon dock alltid falskt; hon är lik en dum och okunnig *skollärare*, ty en vacker dag skratta alla eleverne henne midt i ansigtet; hon är lik en *titulerad Hofpredikant*, ty hon predikar be-

ständigt utan lön; hon är lik en *snål Garf-
vare*, ty hon söker taga huden af alla men-
niskor; hon liknar en *slarfvig Postkommis-
sarie*, ty hon förer aldrig räkning öfver de
poster hon afsänder; hon liknar den *Romer-
ske Dictatorn Fabius Cunctator*, hvars fram-
och återtag, hvars djupsinniga planer hvar-
ken hans egna eller hans motståndare kunde
uträkna; lögnen liknar slutligen en vädervisa-
re på en stång, hvilken under form af en
krigsman svänger sina trädsvärd efter vinden.
Af dessa liknelser, min läsare, finne vi att
sanningen har en egenskap gemensam med
lögnen, nemligen den, att trifvas i många
former. Deras åtskiljande i allmänna lifvet
blir derföre icke så lätt, ty dertill fordras o-
partiskhet, verldskänedom och skarpsynthet.
Allt är icke lögn, som utskrikes derför, allt
är icke sanning, som på afstånd synes bära
sanningens dräkt. Lycklig och afundsvärd
derföre den man, hvilken kommit på den höjd
af upplysning, att han icke dömmar en med-

menniska förr än han sjelf granskat och skärskådat, om äfven skråanda, ett sjukt medvetande och *aura plebis* långt förut förklarar henne förlustig heder och ära.

§. 10.

Ett speciellt vederläggande af smädelserna anser jag derföre utan ändamål. Blott vid en af dem, hvilken rör det som jag högst värderar näst sanningen, nemligen vänskapen, vill jag några ögonblick uppehålla mig. Jag kom till Lunds Akademi år 1825 om hösten utan rekommendationer och utan att inom Akademien känna en enda människa. Detta oakadt blef jag vänskapligt och gästfritt emottagen af Herr Professor Liljevalch bland lärarne, och bland de lärande af nuvarande Doctorerne Bergman, Lovén, Fries och Bruzelius. Då dessa Herrar ägde ett varmt intresse för den vettenskap, åt hvilken vi gemensamt ägnat oss, samt tillika viste ett i al-

lä afseenden berömvärdt uppförande, så skattade jag mig lycklig att hafva kommit i så goda människors sällskap. Jag bibehöll också deras vänskap och aktning så länge jag vid Akademien vistades. Jag anser det äfven vara min skyldighet att här offentligen erkänna, att desse Herrar visat mig vänskapsprof och tjänster, hvilka jag aldrig varit i tillfälle att visa dem igen, men hvilket de också aldrig pretenderat. Detta goda förhållande har emellan oss fortfarit intill dess jag i Nyare Helsingborgs-Posten lemnade artikeln Tidens tecken, rörande de oordningar, hvilka vid Akademien förefallit. Hvem kan då föreställa sig min förvåning, när tvenne af dessa mina fordnä vänner, åtföljde af ett för tillfället anskaffadt vittne, till mig inträda för att begynna en undersökning likasom jag hade begått ett brott! De må sjelfve intyga om jag icke behandlade dem med all den aktning och skonsamhet, som under sådana omständigheter var

mig möjlig; ty på vittnet, hvilket, som jag sedan hört sägas, lärer förklarar sig vara döf på det ena örat, har man icke mycket att räkna. Nu utspriddes äreröriga rykten från flera håll: att jag af feghet icke vågat erkänna hvad jag skrifvit, att jag som anonym sagt hvad som icke kunde bevisas, att jag för att hämnas på en enda person förtalat hela Akademien m. m. Nu frågar jag Gud och hela världen om jag under sådana omständigheter borde tiga eller tala, då jag var fullkomligt öfvertygad att sanningen var på min sida och att jag ägde flera lagliga bevis än som kunde behövas för att bevisa hvad jag sagt? Har jag brutit mot sanningen? har jag brutit mot vänskapen? Jag har framställt och tadlat Akademiens onda sida, icke dess goda. Man har sagt att jag ville beröfva Akademien dess heder, då likväl förhållandet är tvärtom. Hur skall man kunna bota en sjukdom innan man känner dess beskaffenhet? Då skulle läkaren beröfva patienten lifvet derigenom att han be-

skref dess sjukdom. Den minst erfarne skulle aldrig kunna falla på den tanken att jag med artikeln Tidens tecken velat säga att hela Akademien är primitift sjuk, ty då alla partierne i en organism äro primitift sjuka, så är lifvet förbi. Men lika sant är det också att hvarest ett eller flere organer lida primitift, der lider äfven det hela småningom konsekutift. Det är på detta sednare jag sökt fästa allmänhetens uppmärksamhet, på det att det i tid skulle kunna hjälpas.

§. 11.

Orsaken, hvarföre det goda tagit det ondas parti i denna sak, har jag sökt förklara på följande sätt. Det grundar sig på den falska, men förlåtliga, suppositionen att afsigten med den aktionerade artikeln varit att förbereda Lunds Akademies förflyttning till Stockholm eller Upsala. Detta bevisa ibland annat Sofismerna i Lunds Veckoblad. De fleste yngre lärarne hafva beräknat att göra sin

framtida lycka inom Akademien; då de nu trodde dess bestånd hotas, så grepo de gemensamt både skyldiga och oskyldiga till de medel, med hvilka de trodde sig i hast kunna förekomma en sådan transport. Missionärer blefvo utskickade för att söka omvända mig, Redaktören blef instämd af, icke mindre än 31 käreande, Akademiens ministeriella tidningar fylldes med artiklar antingen för att smäda mig eller för att bevisa Akademiens förträfflighet och flera äfven mindre berömliga medel sattes måhända i rörelse. Så ser man till hvilka ytterligheter en falsk supposition kan leda.

§. 12.

Ehuru någon afsigt att förbereda Lunds Akademies förflyttning aldrig legat i min plan, och ehuru således icke någon vederläggning i detta hänseende kan komma i fråga, så anser jag det likväl icke ur vägen att på detta ställe uppställa några allmänna åsichter angående vårt litterära förhållande till det öfriga

Europa. I statsberäkningar gör man noga skillnad mellan export och import; den stat anser man med rätta för den mest välmående, för den förmögnaste, som har den största exporten i jemförelse med importen. Samma är förhållandet med litterära produkter. Regeringarne hafva i öfvertygelse att importen af sådana varor, som kunde tillverkas inom landet, vore ett ondt för staten, stadgat tullförfattningar. Någon sådan författning mot införandet af de utländska litterära kramvarorna har man ännu ej påtänkt, ehuru den i detta fall skulle otvifvelaktigt verka fördelaktigare än i det förra, ty forskningens alster, idéerna och upptäckterna fordra inga förlager, tankens frukter mogna lika lätt under Nordpolen som i Söder. Scheele bodde i en liten småstad in i landet, lika nära Lappland som Stockholm, och likväl flögo hans upptäckter, icke som *Eolsvindar* öfver Lund, utan som örnar ut öfver hela den lärda världen. Förgäfvess invände man att exporten

försvaras. Komma vi en gång på den punkt att vår bildning och våra vettenskaper kunna kallas sjelfständiga, så blir det utlänningens eget fel om han icke uppsöker oss, om han icke söker begagna sig af vår förfining, af våra upptäckter. Men vi kunna vara öfvertygade att han gör det, om också våra Akademier förflyttades till Happaranda. En be-lägenhet, som gynnar kommunikationen med andra länder, skadar således mera vår litte-ratur än den gagnar, ty litterära modjourna-ler och vettenskapernas snömos för dagen haf-va i alla tider varit för den äkta forskningen ett gift. Kort sagdt vårt passiva förhållande till Europas bildade nationer kan genom sjelf-ständighet och sjelfverksamhet förvandlas till aktift, men aldrig genom lurendrejade idéer. För dem, som allvarligt följa sanningen i spå-ren och som tillika önska se huru utlännin-gar göra det, lemna Vettenskapsakademiens Embetsmän fullständiga underrättelser i sina årsberättelser. — Skulle denna framställning

vid första påseendet synas ensidig, så hoppas jag att det skall vid närmare eftersinnande försvinna; ty ehuru jag varit tvungen att hoptränga den för att icke blifva vidlyftig, så tror jag dock hafva yttrat mig nog tydligt för att icke blifva missförstådd.

§. 13.

Nu några ord till Er, mina skarpt blickande motståndare. Låten icke hatet kasta sitt bårtäcke öfver lifvets tafla, hon är uppdragen med nog mörka färger ändå. Ungdomens glada och lyckliga sekunder förflyga som en vals med den man älskar. Skicken icke bjudningskort till hypokondrien, hon kommer objuden förr än J önsken. J hafven sjelfva i Er klagoskrift blygsamt erkänt af hvad värde J ären för land och rike. J ären till antalet trettioen. Om man då uppskattar Er till blott en silfverpenning hvardera, så öfvertiger dock ert värde det som Judas fick för den Högsta Sanningen, för hvilken han erhöll blott trettio. Tron icke att jag hatar Er. Tvärt-

om, om J vandren på dygdens och sannin-
gens väg, så vill jag som fadren till den för-
lorade sonen, anställa ett gästbud och med
Eder alla glädja mig öfver den vunna segren.
Jag utsätter denna fest till den 1 Maj, på
det att J mån hafva tid att förskaffa Eder
bröllopskläder och på det att processerna må
hinna slutas före högtiden. Då skolen J få
glädja Eder och dansa, icke omkring Punsch-
bålen, utan omkring sanningens Gudinna.
Hafven J då en spelman i Ert sällskap, så
blir äfven Itan emottagen, likväl med förbe-
håll att han spelar rent och håller takt. Som
jag äfven tänker bjuda damer, så anhåller
jag ingen kommer att åtfölja Er, hvares gri-
macer skulle verka menligt på unga fruar.
Men på det att vi må kunna mötas som vän-
ner, måste ett försoningsoffer anställas. Till
den ändan kommer kortleken, buren af fyra
pedeller, att offentligen förbrännas, likasom
Påfvens bulla i Wittenberg. Skulle någon
finna för stort afbrott mellan min tarfliga mål-

tid och de Akademiska kalaserna, så får han vara beredd på att hafva matsäck med sig, ty jag lefver som jag lärer. Högtiden slutas med en Polska, dansad af Herrarne gemensamt.

§. 14.

Ingén ting på jorden skiftar hastigare och tydligare färg än tidens fladdrande vingar, ty än äro de svarta, än äro de röda, den ena hatets, den andra kärlekens färg. Kunde jag påräkna läsarinor, så ville jag äfven nämna några ord om den sednare såsom en motsats till den förra. Om de, hvilka äro satte att råda andra, kunde sjelfve emottaga råd, så ville jag råda mina motståndare att göra en Pelegrimsfärd till Paphos. Kärleken har tyglat och blidkat lejon, hvarföre skulle han icke kunna göra detsamma med Adjunkter och Docenter? Hör jag också en eller annan ibland eder utropa: "Jag har flere gånger försökt min lycka, men jag har haft otur

"och fått korgen, derigenom har jag också
 "ådragit mig detta dystra lynne, hvilket gör
 "att jag förargar mig öfver all ting," så sva-
 rar jag: J ären ju filosofer allesamman, haf-
 ven J icke hört Mästarens ord: "*verlden,*
 "*gunäs, är af kvinnor full?*" Alla passa
 icke för alla. Blott J icke syften högre än
 vingarne kunna bära Er, så går det allt. Jag
 hörde en gång en galning, som hade till tal-
 språk: tålamod öfvervinner allt; jag skulle önska
 att gifva Er detsamma. Naturen har aldrig haft
 för afsigt att man skall gifva sig med hvarje fic-
 ka till hvilken man haft hvad man kallar inkli-
 nation, ty hvilken Professorslön skulle förslå
 att föda dem alla? Mannen liknar under sin
 ungdom en botanist; på vårens och somma-
 rens rosenkullar samlar han blommor för min-
 nets herbarium för att genom deras ordnande
 fördrifva ledsnaden från de långa vinterqväl-
 larnè. Huru inskränkt blefve icke hans forsk-
 ning, huru ensligt hans lif, om han blott få-
 stade sin uppmärksamhet vid en enda! Men

när sinnet är stadgadt, när omdömet är moget, då lemnar han slutligen, lik Linné, sitt namn åt en enda, icke en öppen solros, utan till en anspråklös linnéa eller en blygsam förgät-mig-ej, för att genom den lefva i den senaste efterverld.

§. 15.

Ännu ett tidens tecken. Jurynämnden har fällt sin dom; en tredjedel har frikänt, två tredjedelar fällt. De personer, hvilka utgöra nämnden, har jag förut hvarken sett eller hört omtalas. Jag känner således icke om de följt Schillers, *) Fichtes, **) Okens ***)

- *) Då Schiller utgifvit sitt första verk, som hela det bildade Europa nu beundrar, blef han förbuden att vidare utgifva något arbete och nödgades under ett diktadt namn draga sig undan för att undvika förföljelser. Detta arbete var som man vet *Die Räuber*. — Schiller har väl icke lemnat något egentligen filosofiskt verk, men hans åsichter som tänkare framlysa i allt hvad han skrivit.
- **) Fichte blef för sina skrifter aktionerad och lemnade sin plats som Professor i Jena. Han är död och redan bedömd som en stor och rättskaffens man, ehuru det troligen är kommande släkten förbehållet att fullkomligt uppskatta hvad han gjort för idealismen.
- ***) Isis blef konfiskerad och Professor Oken måste lemna sin profession. Likväl har han en hög plats bland samtidens aktade och utmärkte män.

eller några *yngre filosofers* systemer, hvilka ännu icke vågat i dagen öppet framträda. Men moralen bjuder att om en okänd medmänniska alltid förmoda det bästa. Derföre anser jag hvar och en af dem, om det skulle gälla, kunna stå mot böner, relationer, maktspråk, hotelser, löften, mutor m. m. som klippan mot vägen; ty man bör alltid så dömma andra, att man ej behöfver darra, då man en gång sjelf skall dömmas. Skulle jag i en annan verld blifva vald till ledamot af den Jurynämd, som der skall dömma dem, så skall det blifva min högsta önskan att kunna frikänna, icke blott en tredjedel, utan allesamman. Men om äfven denna sednare glädje skulle mot förmodan förnekas mig, huru lycklig jorden om blott hvar tredje människa vore upplyst, fördomsfri och rättskaffens!



Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

